

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука
Факультет декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
діяльності

І. В. Петрова

«08» вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 17. РЕСТАВРАЦІЯ ТА ЕКСПЕРТИЗА ТВОРІВ

рівень вищої освіти «Бакалавр» (освітній рівень перший)

галузь знань 02 Культура і мистецтво

освітня програма Мистецтвознавство

спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

тип дисципліни обов'язкова

мова викладання українська
(українська/англійська)

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення освітньо-
професійної програми

(для акредитованих ОПП та акредитованих спеціальностей)

АБО

Керівник проектної групи (для ліцензованих ОПП та
ОПП, набір на які здійснюється вперше)

(підпис, ініціали, прізвище)

О. Д. Сосік

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри
мистецтвознавства і мистецької
освіти

«26» серпня 2025 р. № 1 /

Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

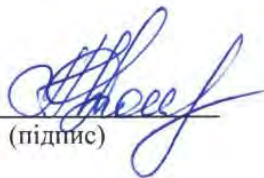
Петрова І. В.

2025–2026 – Київ

Робоча програма навчальної дисципліни «Реставрація та експертиза творів» для здобувачів вищої освіти за першим освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр») за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», ОПП «Мистецтвознавство». КДАДПМД імені М. Бойчука. 2025. 26 с.

Розробник: Пасіка О.Д., старший викладач кафедри монументального і станкового живопису КДАДПМД ім. М. Бойчука, e-mail: pasika_o@kdidpmid.edu.ua

Робочу програму перевірено

Декан факультету
(підпис)

А. В. Дяченко
(ініціали, прізвище)

26. серпня 2025 р.

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні Науково-методичної ради факультету декоративно-прикладного мистецтва.

Протокол засідання НМР факультету 08.09 2025 № 1

Голова НМР факультету Костенובה В.М.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	02 Культура і мистецтво	Обов'язкова
Електронна адреса – https://kdidpamid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dysczyplin-ta-inshi-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-mystecztvoznastva-i-mysteczkoyi-osvity/	Спеціальність (професійне спрямування): 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» ОПП «Мистецтвозна вство»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 120		7 семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних – 4; - самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь (освітньо- кваліфікаційний рівень): «Бакалавр» (освітній рівень перший)	Лекції
		30 год.
		Практичні
		8 год.
		Семінари
		22 год.
		Самостійна робота
		60 год.
		Індивідуальні завдання:
		—
		Вид контролю:
		Поточний, підсумковий
		Форма контролю
		Диференційований залік

1. Мета та заплановані результати навчання

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Реставрація та експертиза творів» є ознайомлення студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» з базовими знаннями в області реставрації, з теоретичними поняттями та історичними стадіями діяльності по збереженню та використанню об'єктів спадщини, а також специфікою реставрації творів образотворчого мистецтва, зокрема живопису, графіки, декоративно-прикладного мистецтва, що включає у себе набування практичного досвіду. Курс спрямований на формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок в сфері реставрації, які він міг би успішно реалізувати у своїй професійній діяльності.

2.2. Заплановані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійних програм передбачено формування таких компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі мистецтвознавства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів даної галузі, а також суміжних спеціальностей, зумовлених комплексним підходом, проведення досліджень, та/або здійснення інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 8. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 10. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування, приладові та мікрохімічні дослідження).

ПРН 11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів.

3. Передумови вивчення дисципліни

№ з/п	Навчальні дисципліни, вивчені раніше
1.	ОК. 11. Термінологія мистецтвознавства
2.	ОК 13. Історія мистецтва. Теорія мистецтва та аналіз творів
3.	ОК 16. Музеєзнавство. Атрибуція творів

4. Очікувані результати навчання

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

Знати:

- базові теоретичні поняття та історичні аспекти реставрації у мистецтві;
- основні принципи художньої та технічної реставрації та консервації;
- основи спектрального аналізу технік та матеріалів в творах живопису та іконопису, графіки та декоративно-прикладного мистецтва;
- етичні норми реставраційної справи: підготовчі операції, етапність та основні прийоми роботи;
- основні затверджені методи консервації творів мистецтва;
- досягнення сучасної реставрації в області історико-теоретичних досліджень;
- програми Adobe Photoshop, Illustrator, Indesign, Corel Draw.

Вміти:

- застосовувати теоретичні прийоми та методи реставраційної справи на практиці;
- на основі спектрального або фізико-хімічного аналізу виконувати підбір необхідного переліку матеріалів для реставрації витвору мистецтва;
- реалізувати усі підготовчі операції і прийоми роботи з урахуванням етичних реставраційних норм;
- власноруч виконати роботи з очищення та реставрації творів живопису, графіки та декоративно-прикладного мистецтва;
- виконати творчі завдання з відтворення виробу, використовуючи цифрові технології.

5. Програма навчальної дисципліни
5.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	у тому числі			
		лекції	практичні	семінарські	сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Семестр 7					
Змістовний модуль 1. Етика, технології реставрації і консервації творів живопису і графіки					
Тема 1. Реставрація, як самостійна сфера діяльності в системі охорони пам'яток мистецтва. Історичні передумови.	6	2			4
Тема 2. Етика у реставраційній справі.	6	2			4
Тема 3. Художня та технічна реставрація і консервація.	6	2			4
Тема 4. Особливості реставрації монументального живопису.	10	2	2	2	4
Тема 5. Реставрація станкового олійного живопису.	10	2	2	2	4
Тема 6. Реставрація в іконописі. Техніки, технології, дослідження.	10	2	2	2	4
Тема 7. Реставрація станкового малюнку та естампу.	8	2		2	4
Тема 8. Реставрація творів книжкової графіки.	8	2		2	4
Тема 9. Реставрація виробів прикладної графіки.	8	2		2	4
Разом:	72	18	6	12	36
Змістовий модуль II. Основні принципи наукової реставрації і консервації творів декоративного мистецтва.					
Тема 10. Організація поетапної роботи реставрації творів декоративного мистецтва.	8	2		2	4
Тема 11. Специфіка і особливості реставрації предметів ДП. Основні методи і принципи реставрації та консервації.	10	2	2	2	4
Тема 12. Наукова реставрація творів декоративного мистецтва з металу.	8	2		2	4
Тема 13. Наукова реставрація творів ювелірного мистецтва.	8	2		2	4
Тема 14. Дослідження й реставрація музейного текстилю, тканин і гобеленів.	8	2		2	4
Тема 15. Дослідження й наукова реставрація творів кераміки.	6	2			4

	Разом:	48	12	2	10	24
Усього годин		120	30	8	22	60
Вид контролю: Диференційований залік						

5.2. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми, її анотація	Кількіст ь годин
		ДФН
Семестр 7		
Змістовний модуль 1. Етика, технології реставрації і консервації творів живопису і графіки		
1.	Тема 1. Реставрація, як самостійна сфера діяльності в системі охорони пам’яток мистецтва. Історичні передумови. Вивчення основних теоретичних понять та основ сучасної наукової реставрації. Історичний розвиток реставрації з епохи Відродження до сьогодення. Реставраційно-практична діяльність XVIII – XX ст. Формування наукової реставрації. Музейна та домашня реставрація. Основна: [1], [2], [13]. Додаткова: [23], [24], [27], [29].	2
2.	Тема 2. Етика у реставраційній справі. Реставраційна інтерпретація. Види реставраційного впливу на твори мистецтв. Стили реставрації. Теоретичні та практичні підходи реставрації. Превентивна та інтервенційна консервація. Розкриття пам’яток мистецтва. Реконструкція і реставрація. Основна: [2], [13], [17]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	2
3.	Тема 3. Художня та технічна реставрація і консервація. Принцип мінімізації реставраційного втручання. Етичні аспекти реставраційної інтервенції. Історичний та естетичний принципи реставрації. Поняття автентичності. Основні принципи обладнання реставраційної майстерні та робочого місця реставратора. Основні документи і норми реставраційної справи. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	2
4.	Тема 4. Особливості реставрації монументального живопису. Монументальний живопис в системі збереження історичних пам’яток. Матеріали для реставрації настінного живопису. Призначення синтетичних матеріалів в консервації настінного живопису. Особливості застосування синтетичних матеріалів на практиці в реставрації монументального живопису та їх ефективність. Підготовчі операції та процес реставрації. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	2
5.	Тема 5. Реставрація станкового олійного живопису. Історичні передумови та етапи реставраційно-практичної діяльності станкового олійного живопису, європейський та вітчизняний досвід. Методи реставрації олійного живопису, матеріали та речовини. Консервація та музейне зберігання. Підготовчі операції та процес реставрації.	2

	Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	
6.	Тема 6. Реставрація в іконописі. Техніки, технології, дослідження. Вивчення основних теоретичних понять, шкіл та періодики іконопису. Техніки іконопису. Технології матеріалів, фарб і речовин. Методи реставрації та реконструкції. Специфіка зберігання ікон. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	2
7.	Тема 7. Реставрація станкового малюнку та естампу. Види творів живопису, малюнку, естампу. Техніки, аналіз стану збереження та реставрація малюнку і живопису на пергаменті і папері. Матеріали і речовини. Методи реставрації та відновлення. Виконання реставрації станкового малюнку або живопису на папері. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	2
8.	Тема 8. Реставрація творів книжкової графіки. Історія та види творів книжкової графіки. Особливості реставрації та консервації рукописних пам'яток. Основний інструментарій для відновлення паперу. Реставраційні, брошурувальні та палітурні роботи з книгами. Матеріали та речовини. Виконання реставрації твору книжкової графіки. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	2
9.	Тема 9. Реставрація виробів прикладної графіки. Види прикладної графіки. Прикладна графіка і колекціонування. Порівняльний аналіз творів прикладної графіки минулого з сучасними зразками. Методи реставрації та консервації творів прикладної графіки. Виконання реставрації відповідного зразка. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	2
Змістовий модуль II. Основні принципи наукової реставрації і консервації творів декоративного мистецтва.		
10.	Тема 10. Організація поетапної роботи реставрації творів декоративного мистецтва. Предреставраційне дослідження твору декоративного мистецтва. Вивчення документальних свідчень (фотографій, письмових джерел, образотворчого матеріалу у вигляді картин і малюнків, його зображень на інших предметах і т.д.) з метою виявлення його первісного вигляду і пошуку аналогів, якщо такі можливі. Візуальне обстеження твору. Основні види ушкоджень. Аналіз фізико-хімічних властивостей історичних матеріалів і їх сумісності з сучасними матеріалами. Лабораторні дослідження, засновані на сучасних науково-технологічних методах і способах обстеження. Розробка технології реставрації твору. Складання плану реставрації. Фіксація та опис всіх операцій у паспорт. Основна: [2], [13], [7]. Додаткова: [17], [18], [23], [24], [27], [30], [40].	2
11.	Тема 11. Специфіка і особливості реставрації предметів ДП. Основні методи і принципи реставрації та консервації.	2

	Основні методи і принципи реставрації та консервації творів декоративного мистецтва. Порівняльний аналіз зарубіжного і вітчизняного досвіду в реставрації та консервації предметів ДПМ. Реставраційна термінологія. Розкриття творів від пізніх нашарувань, що спотворюють оригінальний зразок. Видалення записів, прописок і перегрунтовок. Рецептатура фарбувальних складів. Вибір пігментів. Обробка забарвлених і ушкоджених поверхонь. Заповнення втрат на творах декоративного мистецтва. Методики поповнення втрат. Реконструкція та копіювання. Консервація. Основна: [4, 7, 9] Додаткова: [19], [39].	
12	Тема 12. Наукова реставрація творів декоративного мистецтва з металу. Фізичні, хімічні, механічні та технологічні властивості металів. Види корозії. реставрації виробів з металу. Методи реставрації творів з металу: дослідження. Складання і затвердження програми реставрації та консервації творів з металу. Методика реставрації і технологічні етапи: дезінфекція та очищення від бруду, відновлення первісного вигляду, консервація. Фізико-хімічні, рентгенографічні, біологічні дослідження. Основи технік обробки металів. Хімічні, електролітичні та інші методи обробки творів з металу. Критерії вибору хіміко-технічних процесів у реставрації металів. Основна: [1], [2], [13]. Додаткова: [23], [24], [27], [29].	2
13	Тема 13. Наукова реставрація творів ювелірного мистецтва. Ювелірні матеріали: наукові та технологічні основи ювелірних технологій, типові та унікальні технологічні процеси в ювелірній промисловості. Види дефектів та контроль якості в ювелірному виробництві. Основні характеристики дорогоцінних, напівкоштовних і виробних каменів. Камінь: технологія огранювання діамантів, виробництво штучних самоцвітів і синтетичних кольорових каменів, штучний декоративно-облицювальний камінь на композиційній основі. Класифікація дефектів каменю, методи контролю якості художніх виробів з каменю. Основна: [2], [13], [7]. Додаткова: [17], [18], [23], [24], [27], [30], [40].	2
14	Тема 14. Дослідження й реставрація музейного текстилю, тканин і гобеленів. Історія розвитку виробництва тканин, методи їх дослідження та атрибуції. Методи реставрації творів з органічних матеріалів, зокрема з тканини. Лабораторні дослідження з реставрації тканин, обладнання, проекти, реставратори. Вивчення і застосування різних реставраційних методів (реконструкція, розрідження тканин, стабілізація структури завдяки повній або частковій фіксації на дубльовану тканину, використання техніки «кладена нитка» та ін.). Основна: [4], [5], [7]. Додаткова: [19], [39].	2
15	Тема 15. Дослідження й наукова реставрація творів кераміки. Обладнання, матеріали та інструменти, що застосовуються при виробництві керамічних виробів. Визначення способів формування керамічних виробів; технічних прийомів декорування керамічних виробів; основних характеристик різних видів керамічних виробів. Матеріали та інструменти, що використовуються для декорування виробів. Основна: [1], [2], [13].	2

	Додаткова: [23], [24], [27], [29].	
	Усього годин за 7 семестр:	30

5.3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми, її анотація	Кількість годин ДФН	Академічний контроль	Бали
Семестр 7				
Змістовний модуль 1. Етика, технології реставрації і консервації творів живопису і графіки				
1.	Тема 4. Особливості реставрації монументального живопису. Опрацювати рекомендовану навчальну та наукову літературу. Підготуватися до семінарського заняття. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	2	Семінарське заняття	10
2.	Тема 5. Реставрація станкового олійного живопису. Опрацювати рекомендовану навчальну та наукову літературу. Підготуватися до семінарського заняття. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	2	Семінарське заняття	10
3.	Тема 6. Реставрація в іконописі. Техніки, технології, дослідження. Опрацювати рекомендовану навчальну та наукову літературу. Підготуватися до семінарського заняття. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	2	Семінарське заняття	10
4.	Тема 7. Реставрація станкового малюнку та естампу. Опрацювати рекомендовану навчальну та наукову літературу. Підготуватися до семінарського заняття. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	2	Семінарське заняття	10
5.	Тема 8. Реставрація творів книжкової графіки. Опрацювати рекомендовану навчальну та наукову літературу. Підготуватися до семінарського заняття. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	2	Семінарське заняття	10
6.	Тема 9. Реставрація виробів прикладної графіки.	2	Семінарське заняття	10

	Опрацювати рекомендовану навчальну та наукову літературу. Підготуватися до семінарського заняття. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].			
Змістовий модуль II. Основні принципи наукової реставрації і консервації творів декоративного мистецтва.				
7.	Тема 10. Організація поетапної роботи реставрації творів декоративного мистецтва. Опрацювати рекомендовану навчальну та наукову літературу. Підготуватися до семінарського заняття. Основна: [2], [13],[7]. Додаткова: [17], [18], [23], [24], [27], [30], [40].	2	Семінарське заняття	10
8.	Тема 11. Специфіка і особливості реставрації предметів ДП. Основні методи і принципи реставрації та консервації. Опрацювати рекомендовану навчальну та наукову літературу. Підготуватися до семінарського заняття. Основна: [4, 7, 9] Додаткова: [19], [39].	2	Семінарське заняття	10
9.	Тема 12. Наукова реставрація творів декоративного мистецтва з металу. Опрацювати рекомендовану навчальну та наукову літературу. Підготуватися до семінарського заняття. Основна: [1], [2], [13]. Додаткова: [23], [24], [27], [29].	2	Семінарське заняття	10
10.	Тема 13. Наукова реставрація творів ювелірного мистецтва. Опрацювати рекомендовану навчальну та наукову літературу. Підготуватися до семінарського заняття. Основна: [2], [13],[7]. Додаткова: [17], [18], [23], [24], [27], [30], [40].	2	Семінарське заняття	10
11.	Тема 14. Дослідження й реставрація музейного текстилю, тканин і гобеленів. Опрацювати рекомендовану навчальну та наукову літературу. Підготуватися до семінарського заняття. Основна: [4], [5], [7]. Додаткова: [19], [39].	2	Семінарське заняття	10

	Усього годин за 7 семестр:	22	Разом балів	110
--	-----------------------------------	-----------	--------------------	------------

5.4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин ДФН	Академічний контроль	Бали
Семестр 8				
Змістовний модуль 1. Етика, технології реставрації і консервації творів живопису і графіки				
1.	Тема 4. Особливості реставрації монументального живопису. Обрати одне з досліджуваних питань. Знайти інформацію про нього у вільному доступі (статті, відео, лекції) і оформити знайдену інформацію в презентації Power Point із супровідними фотографіями	2	Практичне заняття	10
2.	Тема 5. Реставрація станкового олійного живопису. Обрати одне з досліджуваних питань. Знайти інформацію про нього у вільному доступі (статті, відео, лекції) і оформити знайдену інформацію в презентації Power Point із супровідними фотографіями	2	Практичне заняття	10
3.	Тема 6. Реставрація в іконописі. Техніки, технології, дослідження. Обрати одне з досліджуваних питань. Знайти інформацію про нього у вільному доступі (статті, відео, лекції) і оформити знайдену інформацію в презентації Power Point із супровідними фотографіями	2	Практичне заняття	10
Змістовий модуль II. Основні принципи наукової реставрації і консервації творів декоративного мистецтва.				
6.	Тема 11. Специфіка і особливості реставрації предметів ДПІ. Основні методи і принципи реставрації та консервації. Обрати одне з досліджуваних питань. Знайти інформацію про	2	Практичне заняття	10

	нього у вільному доступі (статті, відео, лекції) і оформити знайдену інформацію в презентації Power Point із супровідними фотографіями			
	Усього годин за 7 семестр:	8	Разом балів:	80

5.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми, її анотація	Кількість годин ДФН	Академічний контроль	Бали
Семестр 7				
Змістовний модуль 1. Етика, технології реставрації і консервації творів живопису і графіки				
1.	Тема 1. Реставрація, як самостійна сфера діяльності в системі охорони пам'яток мистецтва. Історичні передумови. Ознайомитися з рекомендованою літературою, опрацювати основні поняття теми та засвоїти базову термінологію, пов'язану з науковим пізнанням і методологією дослідження. Основна: [1], [2], [13]. Додаткова: [23], [23], [27], [29]	4	поточний	5
2.	Тема 2. Етика у реставраційній справі. Ознайомитися з рекомендованою літературою, опрацювати основні поняття теми та засвоїти базову термінологію, пов'язану з науковим пізнанням і методологією дослідження. Основна: [2], [13], [17]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	4	поточний	5
3.	Тема 3. Художня та технічна реставрація і консервація. Ознайомитися з рекомендованою літературою, опрацювати основні поняття теми та засвоїти базову термінологію, пов'язану з науковим пізнанням і методологією дослідження. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	4	поточний	5
4.	Тема 4. Особливості реставрації монументального живопису. Ознайомитися з рекомендованою	4	поточний	5

	літературою, опрацювати основні поняття теми та засвоїти базову термінологію, пов'язану з науковим пізнанням і методологією дослідження. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].			
5.	Тема 5. Реставрація станкового олійного живопису. Ознайомитися з рекомендованою літературою, опрацювати основні поняття теми та засвоїти базову термінологію, пов'язану з науковим пізнанням і методологією дослідження. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	4	поточний	5
6.	Тема 6. Реставрація в іконописі. Техніки, технології, дослідження. Ознайомитися з рекомендованою літературою, опрацювати основні поняття теми та засвоїти базову термінологію, пов'язану з науковим пізнанням і методологією дослідження. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	4	поточний	5
7.	Тема 7. Реставрація станкового малюнку та естампу. Ознайомитися з рекомендованою літературою, опрацювати основні поняття теми та засвоїти базову термінологію, пов'язану з науковим пізнанням і методологією дослідження. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	4	поточний	5
8.	Тема 8. Реставрація творів книжкової графіки. Ознайомитися з рекомендованою літературою, опрацювати основні поняття теми та засвоїти базову термінологію, пов'язану з науковим пізнанням і методологією дослідження. Основна: [1], [2], [3], [4], [5]. Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].	4	поточний	5
9.	Тема 9. Реставрація виробів прикладної графіки. Ознайомитися з рекомендованою літературою, опрацювати основні поняття теми та засвоїти базову термінологію, пов'язану з науковим пізнанням і методологією дослідження. Основна: [1], [2], [3], [4], [5].	4	поточний	5

	Додаткова: [7], [6], [7], [8], [9].			
Змістовий модуль II. Основні принципи наукової реставрації і консервації творів декоративного мистецтва.				
10	Тема 10. Організація поетапної роботи реставрації творів декоративного мистецтва. Ознайомитися з рекомендованою літературою, опрацювати основні поняття теми та засвоїти базову термінологію, пов'язану з науковим пізнанням і методологією дослідження. Основна: [2], [13],[7]. Додаткова: [17], [18], [23], [24], [27], [30], [40].	4	поточний	5
11	Тема 11. Специфіка і особливості реставрації предметів ДП. Основні методи і принципи реставрації та консервації. Ознайомитися з рекомендованою літературою, опрацювати основні поняття теми та засвоїти базову термінологію, пов'язану з науковим пізнанням і методологією дослідження. Основна: [4, 7, 9] Додаткова: [19], [39].	4	поточний	5
12	Тема 12. Наукова реставрація творів декоративного мистецтва з металу. Ознайомитися з рекомендованою літературою, опрацювати основні поняття теми та засвоїти базову термінологію, пов'язану з науковим пізнанням і методологією дослідження. Основна: [1], [2], [13]. Додаткова: [23], [24], [27], [29].	4	поточний	5
13	Тема 13. Наукова реставрація творів ювелірного мистецтва. Ознайомитися з рекомендованою літературою, опрацювати основні поняття теми та засвоїти базову термінологію, пов'язану з науковим пізнанням і методологією дослідження. Основна: [2], [13],[7]. Додаткова: [17], [18], [23], [24], [27], [30], [40].	4	поточний	5
14	Тема 14. Дослідження й реставрація музейного текстилю, тканин і гобеленів. Ознайомитися з рекомендованою	4	поточний	5

	літературою, опрацювати основні поняття теми та засвоїти базову термінологію, пов'язану з науковим пізнанням і методологією дослідження. Основна: [4], [5], [7]. Додаткова: [19], [39].			
15	Тема 15. Дослідження й наукова реставрація творів кераміки. Ознайомитися з рекомендованою літературою, опрацювати основні поняття теми та засвоїти базову термінологію, пов'язану з науковим пізнанням і методологією дослідження. Основна: [1], [2], [13]. Додаткова: [23], [24], [27], [29].	4	поточний	5
			Диференційований залік	
	Усього годин за 7 семестр	60	Разом балів	75

6. Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

За джерелом інформації:

- **Словесні:** лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда.
- **Наочні:** презентація, ілюстрація, демонстрація.

За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, репродуктивно-варіативні, пошукові, творчі, проблемно-пошукові, інтегративні.

За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з ілюстративним матеріалом.

2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості;
- добір додаткового теоретичного та ілюстративного матеріалу.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи діагностики:

- **методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда;
- **методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування; реферативно-дослідницька робота; есе;
- **методи творчо-пошукового контролю:** мистецтвознавчий аналіз творів;
- **методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Навчальні досягнення з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поетапної звітності, поточного контролю, модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Розрахунок рейтингових балів за видами контролю:

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	15	15
2	Відвідування семінарських і практичних занять (11 Семінарських, 4 Практичних)	1	15	15
3	Робота на семінарських і практичних заняттях	10	15	150
4	Самостійна робота	5	15	75
5	Модульна контрольна робота	25	1	25
Максимальна кількість балів за поточну роботу дорівнює 100 балів				280
Мінімальна кількість балів за поточну роботу дорівнює 60 балів				166
Коефіцієнт визначення успішності ($100/280 = 0,36$)				0,36
Підсумковий рейтинговий бал				100

8. Критерії оцінювання результатів навчання.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Максимальна кількість балів, які може отримати студент за семінарське заняття – **10 балів. Робота студентів оцінюється під час кожного семінарського заняття від 0 (мін.) до 10 балів (макс.).**

Вид заняття: семінарські заняття передбачені у формі виконаних завдань, доповідей, диспутів.

В цілому, беруться до уваги наступні ініціативи студентів:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;

- ініціативність у навчальній діяльності
- активність.

Критерії оцінювання семінарського заняття	К-сть балів
● <i>Виконання завдань, з яких:</i>	
● Глибоке і повне розкриття питання, подане власне бачення питання	4 бали
● Застосування фахової термінології	3 бали
● Індивідуальний креативний підхід	2 бали
● Вчасність подання	1 бал
Разом:	10 балів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Максимальна кількість балів, які може отримати студент за практичне заняття – **10 балів**. Робота студентів оцінюється під час кожного практичного заняття від 0 (мін.) до 10 балів (макс.).

Вид заняття: практичні заняття згідно навчального плану програми передбачені у формі виконаних завдань. Упродовж обох семестрів робота студента оцінюється *під час кожного практичного заняття*.

Вид завдання – підготовка завдання по темі. Формат підготовки зазначений в кожному окремому завданні.

Критерії оцінювання практичної роботи	К-сть балів
● <i>Виконання завдань, з яких:</i>	
● Глибоке і повне розкриття питання, подане власне бачення питання	4 бали
● Застосування фахової термінології	3 бали
● Індивідуальний креативний підхід	2 бали
● Вчасність подання	1 бал
Разом:	10 балів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Максимальна кількість балів, які може отримати студент за самостійну роботу – **5 балів**. Оцінюється кожна самостійна робота від 0 (мін.) до 5 балів (макс.). Самостійна робота оцінюється від 0 до 5 балів. При виставленні оцінки за виконання самостійної роботи враховується рівень виконання роботи згідно наведених нижче критеріїв оцінювання. Кількість балів за під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;

- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності
- презентація результатів роботи на практичних заняттях.

Критерії оцінювання самостійної роботи	К-сть балів
● Глибоке і повне розкриття питання, подане власне бачення питання, застосовується фахова термінологія	5 балів
● Глибоке розкриття питання, подане власне бачення питання, проте фахова термінологія використовується не достатньо активно	4 балів
● Відповідь повна, проте наявні незначні неточності	3 бали
● Тема розкрита неповно, наявні очевидні помилки	2 бали
● Завдання виконано на компілятивному рівні, відсутня власна думка	1 бали
● Тему не розкрито	0 балів

ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Максимальна кількість балів, які може отримати студент за модульний контроль – **25 балів. Модульний контроль оцінюється від 0 (мін.) до 25 балів (макс.)**. Модульна контрольна робота є підсумком певного етапу вивчення дисципліни. Його мета – виявлення етапів засвоєння студентами змісту навчальної дисципліни. Модульний контроль знань та вмінь студентів проводиться згідно з тематичним планом і здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу.

Вид заняття: модульний контроль проводиться у формі письмової контрольної роботи (теста), яка висвітлює обрану тему Кожний модуль, окрім уніфікованої системи оцінювання, залежить від дотримання наступних вимог:

- повний обсяг виконання роботи;
- відповідність темі роботи;
- якість виконання письмової роботи;
- самостійність її виконання;
- творчий підхід у виконанні роботи;
- охайність та вчасність подання;
- самостійність аналізу та викладення матеріалу.

Оцінювання відбувається після підсумкового аналізу письмових робіт студентів.

Критерії оцінювання	К-ть
---------------------	------

	балів
- володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на високому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; - продемонстрував здатність робити висновки й обґрунтовувати свою позицію на основі проведених спостережень.	21 – 25
- володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на достатньо високому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; - продемонстрував здатність робити висновки на основі проведених спостережень.	17 – 20
- володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на достатньому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи, з допущенням певних помилок; - продемонстрував недостатні уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень.	13 – 16
- студент в цілому виявив посередній рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; - продемонстрував посередні уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень	9 – 12
- студент виявив лише мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; - продемонстрував неготовність грамотно і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень	5 – 8
- студент виявив незадовільний рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; - продемонстрував невміння послідовно, грамотно і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень	1 – 4

ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

7 семестр (форма контролю – диференційований залік)

Семестровий контроль навчальним планом відповідно до освітньо-професійної програми передбачений у вигляді диференційованого заліку, який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом вивчення дисципліни. При виставленні оцінки за семестровий контроль враховується рівень виконання робіт на всіх етапах навчання за дисципліною.

8.1. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів за 100-бальною шкалою							
Поточний контроль (ПК)							
Форми поточного контролю змістових модулів	Максимальні бали за виконані завдання						
	Відвідування лекцій	Відвідування Семінарських і Практичних	Практичних	Семінарських	Самостійні	МКР	Разом
Змістовний модуль 1. Етика, технології реставрації і консервації творів живопису і графіки							
Тема 1. Реставрація, як самостійна сфера діяльності в системі охорони пам'яток мистецтва. Історичні передумови.	1				5		6
Тема 2. Етика у реставраційній справі.	1				5		6
Тема 3. Художня та технічна реставрація і консервація.	1				5		6
Тема 4. Особливості реставрації монументального живопису.	1	2	10	10	5		28
Тема 5. Реставрація станкового олійного живопису.	1	2	10	10	5		28
Тема 6. Реставрація в іконописі. Техніки, технології, дослідження.	1	2	10	10	5		28
Тема 7. Реставрація станкового малюнку та естампу.	1	1		10	5		17
Тема 8. Реставрація творів книжкової графіки.	1	1		10	5		17
Тема 9. Реставрація виробів прикладної графіки.	1	1		10	5		17
МКР						25	25
Усього балів за ЗМ 1	9	9	30	60	45	25	178
Змістовий модуль II. Основні принципи наукової реставрації і консервації творів декоративного мистецтва.							
Тема 10. Організація поетапної роботи реставрації творів декоративного мистецтва.	1	1		10	5		17
Тема 11. Специфіка і особливості	1	2	10	10	5		28

реставрації предметів ДП. Основні методи і принципи реставрації та консервації.							
Тема 12. Наукова реставрація творів декоративного мистецтва з металу.	1	1		10	5		17
Тема 13. Наукова реставрація творів ювелірного мистецтва.	1	1		10	5		17
Тема 14. Дослідження й реставрація музейного текстилю, тканин і гобеленів.	1	1		10	5		17
Тема 15. Дослідження й наукова реставрація творів кераміки.	1				5		6
Усього балів за ЗМ 2	6	6	10	50	30		102
Разом:	15	15	40	110	75		280
Максимальна кількість балів за поточну роботу дорівнює 100 балів					280		
Мінімальна кількість балів за поточну роботу дорівнює 60 балів					166		
Коефіцієнт визначення успішності ($100/280 = 0,36$)					0,36		
Вид контролю: Диференційований залік (сума балів за всіма видами робіт)							
Підсумковий рейтинговий бал					100		

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Реставрація та експертиза творів» для здобувачів вищої освіти за першим освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр») за спеціальністю 023 «Образотворче

- мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», ОПП
«Мистецтвознавство». КДАДПМД імені М. Бойчука. 2025. 26 с.
2. Слайди, презентації.
 3. Демонстраційний дидактичний матеріал.
 4. Онлайн платформи Telegram, Classroom, Moodle.

10. Рекомендовані джерела інформації

10.1. Основна література

1. Белікова Г. А. Збереження, консервація та реставрація музейних пам'яток: практичний посібник. Київ: ННДРЦУ, 2014. 156 с. ISBN 978-966-97308-4-8.
2. Карпов В. В. Музейна експертиза культурних цінностей: теоретико-методологічні засади. Київ: КНУКіМ, 2019. 210 с. ISBN 978-966-602-273-1.
3. Косів Р. Р. Українські ікони: проблеми експертизи, атрибуції та побутування. Львів: Свічадо, 2015. 212 с. ISBN 978-966-395-896-1.
4. Кудрявцева Т. О. Основи експертизи культурних цінностей: навчальний посібник. Київ: НАКККіМ, 2016. 190 с. ISBN 978-966-452-211-6.
5. Михайлова Р. Д. Основи мистецтвознавчої експертизи: навчальний посібник. Київ: НАКККіМ, 2017. 164 с. ISBN 978-966-452-243-7.
6. Прибега Л. В. Реставрація архітектурної спадщини України: традиції, інституції, практика: монографія. Київ: Інститут проблем сучасного мистецтва, 2007. 336 с. ISBN 978-966-8152-11-2.
7. Стріленко Ю. М. Природничо-наукові методи дослідження в реставрації творів мистецтва та пам'яток архітектури. Київ: Фенікс, 2008. 168 с. ISBN 978-966-651-628-5.
8. Тимченко Т. Р. Історія і теорія реставрації станкового живопису: навчальний посібник. Київ: НАОМА, 2011. 240 с. ISBN 978-966-2483-05-5.
9. Ткаченко О. В., Матвєєва Ю. Г. Основи експертизи та атрибуції творів мистецтва: методичний посібник. Харків: ХДАДМ, 2020. 180 с. ISBN 978-966-8106-93-1.
10. Федорук О. К. Експертиза культурних цінностей в Україні: правові та організаційні аспекти. Київ: ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2011. 196 с. ISBN 978-966-02-6025-2.
11. Цитович В. І. Технологічно-стилістичні особливості як основа атрибуції творів станкового живопису. Київ: ННДРЦУ, 2012. 124 с. ISBN 978-966-97308-1-7.
12. Атрибуція та експертиза предметів сакрального мистецтва: методичні рекомендації / упоряд. С. О. Шаповал. Київ: ННДРЦУ, 2019. 98 с. ISBN 978-966-97308-6-2.

10.2. Допоміжна література

13. Бендюк М. Досвід консервації та реставрації волинського іконопису XVI–XVII століть: матеріали і технології. *Українське мистецтвознавство*:

- матеріали, дослідження, рецензії. 2020. Вип. 20. С. 156–165. DOI: <https://doi.org/10.15407/um2020.20.156>.
14. Зілінко Р. Проблематика збереження, атрибуції та реставрації поліхромної дерев'яної скульптури в музейних збірках. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2022. Вип. 47. С. 45–54. DOI: <https://doi.org/10.37222/2524-0943-2022-47-5>.
 15. Іванов-Ахметов В. Специфіка реставрації творів тиражної графіки ХХ століття: технологічний аспект. *Українська академія мистецтва*. 2019. Вип. 28. С. 90–98. DOI: <https://doi.org/10.37131/uam-2019-28-10>.
 16. Карпов В. Нормативно-правова база музейної експертизи культурних цінностей в Україні. *Культурологічна думка*. 2019. Т. 16, № 2. С. 77–85. DOI: <https://doi.org/10.37627/2311-9489-16-2019-2.77-85>.
 17. Косів Р. Атрибуція ікон львівського маляра Федора Сеньковича: проблеми, методи та знахідки. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2021. Вип. 45. С. 89–98. DOI: <https://doi.org/10.37222/2524-0943-2021-45-9>.
 18. Михайлова Р. Методологія комплексної мистецтвознавчої експертизи антикварних предметів інтер'єру. *Мистецтвознавчі записки*. 2022. Вип. 41. С. 112–120. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.41.2022.260120>.
 19. Міночкін В. Експертиза автентичності картин українського авангарду: техніко-технологічний та стилістичний аналіз. *Текст і образ: Актуальні проблеми історії мистецтва*. 2023. Вип. 1. С. 76–85. DOI: <https://doi.org/10.17721/2519-4801.2023.1.07>.
 20. Рутковська О. Етичні засади сучасної консервації: від теорії Чезаре Бранді до новітніх світових концепцій. *Сучасне мистецтво*. 2021. Вип. 17. С. 201–210. DOI: <https://doi.org/10.31500/2309-8813.17.2021.246875>.
 21. Стріленко Ю. Застосування ІЧ-рефлектографії у дослідженні прихованих шарів та підготовчого рисунка станкового живопису. *Текст і образ: Актуальні проблеми історії мистецтва*. 2022. Вип. 1. С. 134–142. DOI: <https://doi.org/10.17721/2519-4801.2022.1.12>.
 22. Тимченко Т. Особливості реставрації українського станкового живопису XVII століття. *Українська академія мистецтва*. 2021. Вип. 30. С. 112–120. DOI: <https://doi.org/10.37131/uam-2021-30-12>.
 23. Цитович В. Фізико-хімічні методи в атрибуції творів мистецтва та виявленні пізніших нашарувань. *Мистецтвознавчі записки*. 2020. Вип. 37. С. 45–53. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.37.2020.221764>.
 24. Чернявська В. Превентивна консервація в музейному середовищі: контроль мікроклімату та світлового режиму. *Культурологічна думка*. 2023. Т. 23, № 1. С. 145–153. DOI: <https://doi.org/10.37627/2311-9489-23-2023-1.145-153>.
 25. Casadio F. Non-invasive analysis of pigments in modern art: Methodological approaches. *Journal of Cultural Heritage*. 2019. Vol. 35. P. 112–120. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.culher.2018.11.012>.
 26. Cotte P. Multispectral imaging for the technical study and expertise of Renaissance paintings. *Journal of the American Institute for Conservation*. 2019. Vol. 58, No. 1. P. 25–40. DOI: <https://doi.org/10.1080/01971360.2018.1542491>.

27. Dik J. Visualization of lost paintings using synchrotron radiation based X-ray fluorescence. *Analytical Chemistry*. 2018. Vol. 80, No. 16. P. 6436–6442. DOI: <https://doi.org/10.1021/ac800965g>.
28. Miliani C. Reflection infrared spectroscopy for the non-invasive in situ study of paintings. *Heritage Science*. 2020. Vol. 8, No. 1. P. 1–15. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40494-020-00438-x>.
29. Muñoz-Viñas S. Contemporary theory of conservation in the post-truth era: Ethics and authenticity. *Studies in Conservation*. 2021. Vol. 66, No. 4. P. 210–218. DOI: <https://doi.org/10.1080/00393630.2020.1786521>.
30. Szafran Y. Structural conservation of panel paintings: A historical review and modern practices. *Heritage Science*. 2021. Vol. 9, No. 1. P. 45–58. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40494-021-00512-4>.
31. Van der Snickt G. Macroscopic X-ray fluorescence scanning of Old Master paintings. *Analytical Chemistry*. 2018. Vol. 90, No. 15. P. 8831–8837. DOI: <https://doi.org/10.1021/acs.analchem.8b01031>.
32. Wei W. Ethics in the conservation and expertise of contemporary art. *Studies in Conservation*. 2022. Vol. 67, No. 2. P. 95–104. DOI: <https://doi.org/10.1080/00393630.2021.1963641>.

Л И С Т
узгодження робочої навчальної програми
з дисципліни Реставрація та експертиза творів,
(назва навчальної дисципліни)

складеної відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за напрямом/спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», ОПП «Мистецтвознавство»,
розробленої
старшим викладачем кафедри монументального і станкового живопису
КДАДПМД ім. М. Бойчука Пасікою О.Д.

	Прізвище, ім'я, по батькові завідувача	Підпис	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна – <u>Мистецтвознавства і мистецької освіти</u> (назва кафедри)	Петрова Інна Володимирівна		26.08.2025 р. №1
Випускова кафедра – <u>Мистецтвознавства і мистецької освіти</u> (назва кафедри)	Петрова Інна Володимирівна		26.08.2025 р. №1